



**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

Continet Tractatus De Conscientia, De Peccatis, De Legibus, De Fide, Spe,
Et Charitate

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

7 An dubius de lege, vel praecepto tenearis illo?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76540](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76540)

sum. tract. 1. d. ff. 10. in fine. Addunt tamen Azor. & Villalobos...

PUNCTUM VI.

An in alijs materijs sit deponendi dubiam conscientiam.

- 1 Probabilis est sufficere.
2 Possessio est, pro qua est iuris praesumptio.
3 Extra materiam iustitiae plures affirmans nihil possessionem...

Respondendo probabilis esse sufficere, sive sit in materia religionis...

Difficile tamen est assignare in causis dubijs pro qua parte sit possessio...

Restat satisfacere aliquibus, qui extra materiam iustitiae nihil prodesse possessionem...

Et materiam iustitiae tutiorem partem eligendam esse in dubijs, ne aliquis se exponat periculo peccandi...

Verum huiusmodi textus non conuincunt. Concedo Pontificem in casu homicidij dubij...

Ad cap. illud dominus, respondeo deuisse illum Episcopum abstinere, quia orto dubio de excommunicatione...

Ad cap. inuenis, dico possessionem matrimonij nihil iuueni fauere posse, cum matrimonium contraxerit dubijs...

PUNCTUM VII.

An dubius de lege, vel praeccepto tenearis illo.

- 1 Si facta sufficienti diligentia adhuc dubius es de lege, vel praeccepto non teneris illo.
2 Idem est si dubites, an se extendat ad aliquem casum.
3 Si dubitas, an sit lex vbi recepta, probabilis est te illa teneri.

Respondendo, si facta sufficienti diligentia ad investigandam veritatem adhuc dubius manes, non teneris lege...

DE CASTRA PALAZO...

aut præcepto. Ita Henriquez lib. 8. de Eucharist. cap. 45. num. 3. in comment. licet. P. Suarez 5. tom. in 3. p. disput. 40. sect. 5. num. 15. Thomas Sanchez lib. 1. de matrim. disp. 41. num. 36. Et lib. 1. in Decalog. cap. 10. num. 32. Villalobos tom. 1. sum. tractat. 1. diff. 21. num. 4. Eman. Saá verb. dubium, num. 2. Quamvis Valquez 1. 2. disp. 64. cap. 3. Et disp. 66. cap. 1. in vivo, teneat oppositum, & ex parte illi consentiat Salas tractat. 8. disput. unice. sect. 25. num. 158. Ratio nostræ conclusionis est, quia in hoc dubio est possessio pro libertate. Quilibet enim suarum actionum est dominus, & libere in illis procedere potest, dum se ligatum non cognoscit, qui igitur post factam diligentiam dubius est de præcepto, non se cognoscit ligatum.

2 Idem prorsus dicendum est, quoties dubium fuerit, an lex, vel præceptum ad aliquem casum se extendat, quia tunc perinde est ac dubitate de lege, an sit imposita. Ita Thomas Sanchez in Decal. cap. 10. n. 33. Salas supra n. 158.

3 Sed quid dicendum, si dubitas, an sit lex vsu recepta? Thomas Sanchez lib. 1. in Decalog. cap. 11. numer. 35. existimat in hoc dubio te esse obligatum lege, quia cum de lege confiter, pro eo fiat possessio, & iuris præsumptio. Ergo ut ab eius obligatione eximaris, tibi incumbit onus probandi non esse vsu receptam. Fateor hoc esse probabilius: & ita tenet, etsi non satis consequenter Bonac. disp. 1. de leg. q. 1. p. 4. m. 44. Et disp. 2. de pecc. 7. p. 7.

4 Nihilominus valde probabile est te in supradicto casu lege non teneri: ita Azor. tom. 1. instit. moral. lib. 2. cap. 19. quest. 12. Salas illa disp. unice. sect. 18. num. 109. dicunt enim dubitantem an aliqua lex excommunicationem, suspensionem, vel irregularitatem imponens sit vsu recepta, posse reputare non esse vsu receptam, & non obligare. Moverunt, quia in legibus penalibus benigniorem partem sequi debemus. Friuola ratio, si pro lege esset possessio. Quare ratio nostræ conclusionis ea debet esse, quia tunc non constat de lege imposita, ac proinde non possidet: ubi enim dubium est, an aliquando fuerit vsu recepta, est dubium, aliquando obligaverit, quia ad hoc ut obliget, debet necessarium recipi secundum probabilem sententiam, ut tradit Dominicus. in capit. istis §. leges, 4. dist. 8. in cap. 2. de consuet. & Felin in cap. 2. de re. g. a. Et pace. à num. 12. & ex illis Nauarr. in sum. cap. 23. num. 41. Rebell. de obligat. instit. 1. p. lib. 1. q. 48. §. num. 7. & alij plures referendi, tract. 3. de legib. disp. 1. p. 13. Si ergo dubium est, an aliquando obligaverit, dubium est, an aliquando fuerit vera lex, & consequenter non possidet. Idem dicendum est à fortiori, quoties dubitas de promulgatione legis, an fuerit facta, quia lex esse non potest sine promulgatione. §. 1. in aut. hinc. ut factæ nona constitutiones, Et in §. ius autem, instit. de contrahend. ompt. Et probat optime Decius in rubr. de consuet. post. num. 36. vers. ult. verius tamen videtur.

5 Quid si certus sis de lege imposita, dubites an ratione aliquis necessitatis, vel alterius circumstantiæ ab ea eximaris? Salas illa sect. 25. n. 259. existimat te non teneri, si lex est tibi incommoda & molesta. Moverunt, quia libertati fauendum est, quantum possumus. Debemus ergo pro libertate iudicare quoties dubium est, an lex obliget.

6 Dicendum tamen omnino est in hoc casu, te obligatum esse. Quia constat legem ipsam possidere, & eius obligationem. Ergo ut eximaris ab ea excusatus, probare debes exceptionem: immo tunc ergo ab obligatione certa te volebas eximere excusatione dubia. sic Medina 1. 2. quest. 96. art. 6. ad fin. proposi. 3. Ioan. Sanchez disput. 43. num. 8. in princ. Thomas Sanchez, relat. Decio, Alciato, Surdo Neuiz, & aliis, lib. 1. in Decalog. cap. 10. num. 34. Et lib. 2. de matrim. disp. 41. num. 37. Idem dicendum est, si dubites, an abrogata sit lex, vel in ea dispensatum, quia lex possidet, & probare debes exceptionem, ut eximaris: sic vterque Sanchez supra & Salas (etsi non multum consequenter) illa disput. unice, section. 26. num. 265. Ratio in contrarium non obstat: libertati enim fauendum est, quoties non constat ligatum esse, ac cum constat de lege, constat de vinculo, & illi ut possidenti in casu dubio debemus fauere.

7 Hinc à fortiori constat te esse obligatum lege, si certus sis de illa, & dubius an satisfeceris, v. g. certus es te esse obligatum quotidie horas canonicas recitare, dubitas an obligationi satisfeceris, teneris dum non deponis dubium, recitare, quia obligationi certæ non potest solutio dubia fieri satis. Ita Medina C. de orat. quest. 16. artic. 6. in 2. part. dub. 3. Nauarr. c. si quis autem, de penitent. distinct. 7. num. 76. vers. 17. Thomas Sanchez lib. 1. in Decal. cap. 10. numer. 12. Rebell. de obligat. instit. part. 1. lib. 2. quest. 14. sect. 2. num. 9. Et 10. in fin. pag. 119. Et 2. p. lib. 1. quest. 2. quest. 2. sect. 2. n. 13. §. 9. a etiam ratione.

* * *

PUNCTUM VIII.

Aliqua notatu digna ex supradicta doctrina inferuntur.

- 1 Quid sit epicheia, & an detur in casu dubio.
- 2 Non licet vti epicheia in casu dubio, si consulti potest superior.
- 3 Quando superior consulti non potest, affirmant aliqui.
- 4 Seruanda tamen est lex.
- 5 Apponitur quadam limitatio, sed non approbatur.
- 6 Quid de dubitante, an sonuerit 12. hora noctis, ut possit cenare, vel carnes comedere.
- 7 Dubitans an expleuerit 21. annum, ieiunio non tenetur.
- 8 Dubitans an comederit, vel biberit post 12. horam noctis, secundum aliquorum opinionem, communicare potest.
- 9 Probabilius est dubitantem communicare non posse.
- 10 Satisfit fundam. n. 8. adductis.
- 11 Dubitans ob tenuitatem beneficii de obligatione recitandi, tenetur recitare, defenditur probabilibus.

1 Primò inferitur, quid dicendum sit, an in casu dubij detur locus epicheiæ. Epicheiam voco emendationem legis, seu interpretationem, quando scilicet aliquis interpretatur legislatorum vel non potuisse, vel noluisse ad aliquem actum, etsi sub verbis legis comprehensum, obligate ob occurrentes circumstantias. Ex qua interpretatione, si voluerit operetur dicitur vti epicheia, ac proinde epicheia actus est intellectus & voluntatis, ut bene dixit Suarez lib. 6. de leg. cap. 6. num. 2. & 5.

2 Hanc autem interpretationem seu emendationem legis nullo modo licere in casu dubio, si consulti potest superior. Est communis sententia cum D. Thom. 2. 2. q. 120. art. 1. in corp. Et ad 3. quest. 96. art. 6. ad 2. & ibi Cateran. & alij Medic. C. de penit. tract. de ieiunio quest. de iis qui tenentur ad ieiunio. Sotus lib. 1. de iust. quest. 6. art. 8. §. 1. etiam vtrò conclusio Et §. ad huius rei intellectum, Thomas Sanchez lib. 2. de matrim. disp. 41. n. 37. Suarez lib. 6. de leg. cap. 8. n. 10. Sanchez disp. 43. n. 8. circa medium. Valquez de Eucharist. disp. 219. cap. 4. n. 43. Ratio est evidens, quando dubium est de voluntate superioris, an scilicet voluerit ad illum casum legem suam extendere. Quia operari cum conscientia dubia, quando ipsa deponi potest, est peccatum ob periculum. Sed cum dubium est, an voluerit superior obligare, in tali casu deponi potest dubium ex eius consilio. Ergo non licet in tali dubio operari superiore inconsulto. Si verò dubium sit de potestate superioris, an inquam, poterit obligare, cum clare non constat eius impotentia, inquam videtur, interpretari non posse obligare & legem deducere, cum pro lege, & potestate superioris sit possessio.

3 Difficultas autem est, an in casu vrgenti, in quo superior consulti non potest, possit vti epicheia?

Affirmat Syluest. verb. Papa, quest. 16. dicto 2. fine. Et verb. dispensati, q. 4. Cordub. q. 11. 3. q. 13. ante reg. 1. fol. 105. Henriquez lib. 14. de irreg. c. 3. n. 3. licet. X. consentit Salas, quoties adimpletio legis est molesta, & incommoda, tract. 8. disp. 25. n. 260. Ratio, quia videtur nimis durum obligare homines legibus non certis, sed dubiis, in tali casu videtur lex dubia, cum de eius obligatione dubitetur.

4 Tenenda tamen est communis sententia, seruandam esse legem. ita D. Thom. Soto Medina. Valquez, vterque Sanchez, & Suarez supra, & affirmant Syluest. Cordub. & Henriquez intelligendos esse non de dubio æquilibri, sed de formidine, quando scilicet est probabile iudicium, licet eum formidine, vel non potuisse, vel noluisse superiorem in tali casu obligare. Ratio est, quia in tali casu lex non est dubia, sed certa, cum constet verba eius talem casum comprehendere. Solum autem est dubium, an legislator voluerit, vel poterit illum casum comprehendere. Ergo dum non probatur impotentia eius vel nolitio, pro lege stare debet præsumptio, re potest possidente.

5 Limitat autem supradictam doctrinam Suarez illo lib. 6. de leg. cap. 8. num. 11. ut procedat, nisi alteri legi grauiori dubitetur contrariari. Tunc enim (inquit) licet grauiorem legem exequi, omnia minori, quia illa concurrentia est sufficientis ratio deponendi prædictæ dubiam conscientiam, ne homo sit perplexus. Mihi autem supradicta limitatio non placet. Existimo namque seruandam tunc esse legem, & præceptum certum, omnia lege, & præcepto dubio: quia possidet præceptum certum, dum non constat alteri legi superiori contrariari. Quia ratione conlucet dubius de obuii prioris coniugis tenetur presentem reddere debitum, etsi reddidit debiti contraria sit tam iuri prioris coniugis, quam temperantia: quia lex temperantia, & iuris prioris coniugis est dubia, & lex dubia non potest prævalere aduersus legem certam & possidentem, qualis est de reddendo debitum presentem coniugi. Item quando est dubium, an inactia iuramenti, vel voti licita sit, sentit D. Thom. 2. 2. q. 89.